

megéléséhez, a költő által megfogalmazott mindenkori tiszta vággyal a szívünkbe: Jézus, jó Pásztor! „Ó, bár lehetnék csendes Jánosod, /aki nem ígér, nem fogadkozik, /de hű marad egész a Golgotáig!” (Túrmezei Erzsébet: Meddig?) Ámen.

NAGY ENDRE

ISTEN ORSZÁGA TIBENNETEK VAN!^{*}

Lk 13,18-19;21; 17,21b

Az evangéliumokat tanulmányozva azt észleljük, hogy azokban központi helyet foglal el Jézusnak Isten országáról szóló tanítása. Alig van olyan példázata, tanítása a Mesternek, amely ne erről szólna. Mégis azt tapasztaljuk, hogy Isten országának igazi értelme, lényege nem volt teljesen világos sem a tanítványok, kortársak, sem pedig az utána következő korok embere számára, mondhatni: egészen napjainkig. A későbbi korok és egyházak történelmét vizsgálva azt látjuk, hogy a különböző hitelvek képviselői között a leghevesebb viták egyik fő témája éppen Jézusnak Isten országáról szóló tanítása volt. Azt minden lehetséges módon próbálták és próbálják értelmezni, magyarázni. Így volt már valami Földön kívüli csodálatos világ, kiválasztottak külön birodalma, a földi élet után az üdvözült lelkek országa, vagy valami ezután elkövetkező csoda eredményeként létrejövő állapot.

Ünneplő gyülekezet, keresztény testvéreim! Fontosnak és időszerűnek tartom, hogy egyetemes egyházunknak e történelmi fontosságú eseménye alkalmával, amelyen nemcsak megtiszteltetésként, de komoly felelősségként is megélem e szolgálat elvégzésére való felkérést, figyelmünket fokozottabban mértékben irányítsuk arra a jézusi üzenetre, amely örök időszerűséggel tárja fel Isten országa igazi lényegét, értelmét. A mustármag és a kovász hasonlata világosan kifejezi, hogy Isten országa megvalósulásának, kiteljesedésének útja a kicsitől a nagy felé, az erőtlentől az erős felé, a hiányos, fogyatékos állapotból a magasabb rendű felé haladó út, vagyis a szüntelen fejlődés, tökéletesebb útja. A „legyetek tökéletesek” és „keressétek először Istennek országát” jézusi parancsok tulajdonképpen ugyanazt a célt jelölik meg. Jézus tudta azt, amit a későbbi korok - a kereszténység egész történelme - igazoltak, hogy ez az út nem a gyors sikerek, a zavartalan előrehaladás kényelmes, biztonságos, akadálymentes útja, hanem nagyon sokszor a legnehezebb próbáké, akadályoké, olykor éppen a pillanatnyi kudarcoké, áldozatoké. De akik - Jézus óta - ezt az utat választották, azok csak ezzel a biztató, hátorító üzenettel, és az abból fakadó hittel szívükben voltak képesek végigjárni a próbákat kiálló hit útját: Isten országa tibennetek van. Ezzel a megállapítással Jézus egy eléggé jellemző tévedést oszlat el azáltal, hogy a figyelmet, a vizsgálódás, keresés irá-

* Elhangzott Vargyason, az 1999. november 27-én tartott zsinati istentiszteleten

nyát a külvilágtól önmagunk felé fordítja. Rá akar ébreszteni arra, hogy amit hajlamosak vagyunk önmagunkon kívül keresni, amit távolinak, elérhetetlennek vélünk, az bennünk van. Bátorító biztatás, de lelkiismeretébresztő figyelmeztetés is egyben ez az üzenet. Biztatása így hangzik: az a mustármag, amely parányi mivoltában is magában hordja az erős fává fejlődés csíráját, lehetőséget; az a kovász, amelynek hatására életet tápláló áldott kenyér terem, benned van! Keresése nem olyan kell legyen, mint a csillagász munkája, aki távcsövekkel, messzelátókkal próbálja közelhozni a mérhetetlen távolságok titkait, hanem olyan, mint a bányászé: lelkünk, belső lényegünk mélységeibe való leszállás, hogy a kincs, az érték felszínre kerülhessen.

A jézusi üzenet lelkiismeretünkhöz szóló figyelmeztetése így hangzik: rád is bízott Isten országa megvalósulása, rajtad is múlik, neked is közöd van hozzá, te is felelős vagy érte.

Az Isten országát példázó mustármag és kovász jelenlétének bizonyosságát keresem és akarom megtalálni egyházunk életében, múltjában, jelenében és jövőjében egyaránt. Ha magunkévá tesszük és vállaljuk, amit káténk a 94. kérdésre adott feleletben így fogalmaz meg: Az unitárius anyaszentegyházon azoknak a híveknek lelki közösségét értjük, akik Jézus tanításainak és példájának követésével Istenországa építésén munkálkodnak - akkor az Isten országáról szóló jézusi üzenet egyházunk számára mértékadó meghatározása annak a rendeltetésnek, amelyet be kell töltenie, meg kell élnie, amelyről bizonyosságot kell tennie az emberi társadalomban.

Olyan időszakban vagyunk, amikor fokozott érdeklődéssel fordulunk a múlt és a jövő felé egyaránt; nem sokkal ezelőtt emlékeztünk egyházalapító első püspökünk, Dávid Ferencre halála 420. évfordulójára, és ugyanakkor a karácsonyvárás időszaka, az advent küszöbén vagyunk, amikor a várakozás örök emberi élettörvénye fordítja a holnap felé tekintetünket. Múlt és jövő között Dávid Ferenc isteni igazságok után kutató örök nyugtalan lelke, a lelkiismeret és a gondolat szabadsága mellett bizonyosságot tevő szelleme, életpéldája, valamint mindazoknak életpéldája, akiket nehéz történelmi időkben az isteni gondviselés azért állított anyaszentegyházunk szolgálatába, hogy életükkel, hűségükkel és áldozatukkal egyházunkat és népünket szolgálják - ők üzenik ma nekünk: Istenországa tibenetek van. Üzenetük biztatás, de számonkérés, felelősségrevonás is lehet. Egy ezredforduló küszöbén próbálunk előre, a jövőre tekinteni, és sokszor nehéz, nyugtalanító kérdésekkel, nehéz gondokkal állít szembe a kor, amelyben élünk, és szolgálunk kell. Gyakran feltevődik a kérdés: lesz-e jövőnk, és ha igen, milyen lesz az? Ezekre a kérdésekre kérdésekkel kell válaszolnunk: be tudja-e tölteni az unitárius egyház a jelenben, és be fogja-e tudni tölteni a jövőben a mustármag és a kovász szerepét? Sokat hangoztatott szabadelvűsége képessé teszi-e arra, hogy választ adjon a kor sajátos, új kérdéseire, szembenézzen kihívásaival? Egyházi és világi vezetői, pásága és hívei bizonyosságot tudnak-e tenni életükkel és szolgálatukkal, hogy méltó örökösei Dávid Ferenc szellemi hagyatékának? Tud-e azonosulni népünk, nemzetünk, az erdélyi magyarság sorsával a legkedvezőtlenebb gazdasági és politikai helyzetekben is, tud-e megtartó erő, lelki, szellemi és erkölcsi

támasz lenni e nép számára, be tudja-e tölteni a mustármag és a kovász szerepét annak életében is?

Gyakran elhangzik a megállapítás: kicsi egyház vagyunk. S bár ez a tény sokszor aggodalommal tölt el, mégis fölöslegesnek, értelmetlennek tartom számbeli kicsinységünk, ún. „kétszeres” kisebbségi sorsunk túlzottan gyakori hangoztatását. A mennyiség és a minőség két külön kategória; nem feltételezik és nem határozzák meg egymást. Jézusnak Istenországról szóló tanításában, a mustármag és a kovász hasonlatában ez az igazság is világosan megfogalmazódik.

Schweitzer Albert önéletrajzában olvasható egy megkapó történet. Az egyenlítői Afrikában - Lambarénében az általa alapított kórház az 50-es években súlyos anyagi gondokkal küzdött. Hiányos felszerelés és gyógyszerhiány nehezítette nap mint nap az életmentés munkáját. A segélykérés süket fülekre talált, akik segíthettek volna, azok elzárkóztak a segítségadástól. Egy 13 éves néger fiú, Bobby Hill, amikor meghallotta, hogy a lambarénéi kórház súlyos anyagi gondokkal küzd, elhatározta, hogy egy fiola Aszpirint küld Schweitzer kórházának. Írt a légierő parancsnokának, arra kérte, hogy ha Lambaréné fölé repül, dobja le Schweitzernek az ő gyógyszeradományát. Az olasz rádió felkapta a levelet, három nyelven leadták. Hatására a hallgatók bekapcsolódtak, ki-ki elküldte a maga „Aszpirinjét”, vagy az ennek megfelelő pénzüsszeget. Az eredmény meglepő: 4,5 tonna gyógyszer és 400 000 dollár készpénz. Amikor a fiú személyesen adta át Schweitzer Albertnek az összegyűlt adományt, a Nobel-díjas tudós a gyerek fejére tette a kezét és így szólt: „Sohasem gondoltam volna, hogy egy gyermek ilyen sokat tehet kórházunk érdekében.” - Nem tudom, hogy ez a gyermek egyáltalán ismerte-e Jézusnak Istenországról szóló tanítását, hallotta-e a példázatheli mustármagról és kovászról. De ártatlan gyermeki lelkével megérezte és megértette, hogy mit jelent a jézusi üzenet: Istenországa tibennetek van. Így kell megértenünk nekünk is, így kell vállalnunk és cselekednünk, erős hittel, örök optimizmussal, amit az isteni akarat feladatunkká, kötelességünké tett. Felelősséggel és hűséggel élő ember számára nem a körülmények és a jósolható kilátások döntenek el, hogy vállalja-e feladatát, kötelességeit, nem is az elismerés vagy a kitüntetés kecsegtető lehetősége, hanem egyedül a lelkiismeret szavára figyelve cselekszik, így válik Istenországa hordozójává azzal a szent meggyőződéssel, hogy a kicsi mustármag egyszer fává nő, és a kovász tápláló kenyérré érik, mert ez az Isten akarat. Ámen.

DANCS LAJOS

KENYÉR ÉS SZABADSÁG*

Zsolt,106,47

Az Ószövetség népe Isten törvénye szerint természetesnek tartotta, hogy amikor a földnek termését betakarította, az Úrnak ünnepét megtartsa. A sátoros ünnepen, mely hét napig tartott, a betakarítás örömét és az örömeért való hálaadást összekapcsolta az Egyiptomból való szabadulással. Így a kenyérről való kielégülés testi öröme és a szabadság lelki boldogsága örökre összefonódott és elválaszthatatlanná vált.

Kenyer és szabadság - mindkettő létmeghatározó örök érték minden ember, minden nép életében. Ezt érezte meg már évezredekkel ezelőtt a gondolkodó és érző ember, amikor a tűzoltár előtt összekapcsolta, és a hála aranyszálaival csokorba kötötte. Kegyetlen, létéért, megmaradásáért való küzdelmében, a saját vérével írt történelmében számtalanszor tapasztalta, hogy kenyér híjával szolgálva lehet tenni az embert, és fordítva.

„Tégy az asztalra szent kenyeret” (II. Móz 25,30) áll az ember előtt a figyelmeztetés. Hogy a magasságban, az apák búneit hatodiziglen is megtorló kegyetlen Jahve parancsa volt-e, vagy az istenképre formált teremtmény lelkében született meg ez az óhaj, nem tudni. De az biztos, hogy az úrvacsorának gyökérszála ide nyúlnak vissza.

A szigorú ószövetségi tanokon felnövő Jézus – az ősi hagyományt tisztelve és betartva – a Nisán hónap 14. napján tanítványaival együtt Jeruzsálembe jön, hogy „ az Úrnak ünnepét megünnepeljék.”, hogy a bárányt közösen elfogyasszák. A kezdetben családi ünnep Josiás király vallásos reformja nyomán templomi ünnepévé nőtte ki magát, de megőrizte a *kenyerért és szabadságért* való hálaadás jellegét. Az utolsó vacsora asztalán fő helyen a kenyér áll, s a kehelyben a bor mint a szabadság jelképe. Mielőtt azonban mindkettőt a kezébe vette volna, hogy tanítványainak átadja, Jézus hálaakat adott.

Kenyer és szabadság eszméje aranylik a hálaadás fonatában. A kereszténység hatalmas épületében mi erdélyi unitáriusok egy beépült téglavagyunk, akik megőriztük egyházalapító és egyházépítő őseink tiszta vallásos lelkületét, kik a kenyérért és szabadságért való hálaadás szent alkalmában a Zsoltárossal emelkedtek a mindenség Istenéhez e szent vágyakozással: „ Segíts meg minket Urunk Istenünk, és gyűjts össze minket.” Az Istenben való feltétel nélkül való hit, valamint az együttlevést, hovatartozást tudatosító alkalmi voltak megtartó erőforrásai egyházunknak és népünknek.

Az erdélyiség legendás őstalajából kipattanó egyistenhitet, szeretetet és lelkiismereti szabadságot hirdető és megélő egyházunk 431 éves fennállása óta

* Elhangzott Vargyason, az 1999. november 27-én tartott zsinati istentiszteleten